

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **R. M.**, zast. Mgr. Pavlem Kuchynkou, advokátem, se sídlem Moravské náměstí 15, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo náměstí 3, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 5. 2021, č. j. JMK 70159/2021, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 21. 12. 2023, č. j. 32 A 24/2021-37,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 21. 12. 2023, č. j. 32 A 24/2021-37, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje ze dne 12. 5. 2021, č. j. JMK 70159/2021, a rozhodnutí Městského úřadu Znojmo ze dne 22. 3. 2021, č. j. MUZN 44738/2021/Hüb, **se zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na nákladech řízení o žalobě a řízení o kasační stížnosti celkem 24.456 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Pavla Kuchynky, advokáta.

Odůvodnění:

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Rozhodnutím Městského úřadu Znojmo ze dne 22. 3. 2021, č. j. MUZN 44738/2021/Hüb (dále též rozhodnutí správního orgánu prvního stupně), byl žalobce uznán vinným z opakovaného spáchání přestupků provozovatele vozidla podle § 125f

odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu). Těch se měl dopustit tím, že jako provozovatel motorového vozidla registrační značky X nezajistil, aby při jeho užití na pozemních komunikacích byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla na pozemních komunikacích, neboť v obci Znojmo místní část Kasárna bylo automatizovaným technickým prostředkem používaným při dohledu nad bezpečností provozu na pozemních komunikacích bez obsluhy zjištěno, že řidič uvedeného vozidla, jehož totožnost není známa, v rozporu s § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu, překročil v období od 8. 5. 2020 do 1. 6. 2020 celkem devětkrát nejvyšší dovolenou rychlost o 5 km/h až 58 km/h. Uvedeným jednáním žalobce jako provozovatel uvedeného vozidla porušil § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu. Za spáchání přestupků byla žalobci podle § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu, v rozmezí pokuty pro přestupek podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 2 téhož zákona, a v souladu s § 41 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (zákon o odpovědnosti za přestupky), uložena pokuta ve výši 10.000 Kč a povinnost nahradit paušální částku nákladů řízení ve výši 1.000 Kč.

[2] Žalovaný označeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí prvostupňového správního orgánu a toto rozhodnutí potvrdil.

[3] Krajský soud nadepsaným rozsudkem žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl. Shledal, že podmínky pro projednání přestupku s žalobcem jako provozovatelem vozidla byly splněny, neboť prvostupňový správní orgán učinil veškeré nezbytné kroky vedoucí ke zjištění skutečného pachatele přestupku. Žalobce jako provozovatel vozidla označil za řidiče R. B., kterému vozidlo předal na základě kupní smlouvy ze dne 5. 5. 2020. Prvostupňový správní orgán vyzval pana B. k podání vysvětlení. Výzvy mu byly doručeny do vlastních rukou až prostřednictvím Městské policie Znojmo. Na žádnou z výzev však nereagoval, proto mu prvostupňový správní orgán uložil pořádkovou pokutu a opakovaně jej vyzval k podání vysvětlení. Tvrzený řidič však na výzvu opět nereagoval. Prvostupňový správní orgán se tak dostal do stadia, kdy by pro něj další kroky byly nadměrně zatěžující nad rámec nezbytných kroků podle § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu. Postupoval proto správně, když přistoupil k odložení přestupkové věci tvrzeného řidiče, neboť vyvinul dostatečné úsilí ke zjištění pachatele přestupku. V době spáchání přestupků byl zapsán jako vlastník i provozovatel vozidla v registru silničních vozidel žalobce. Byl to tedy žalobce, kdo byl v té době odpovědný za to, aby s vozidlem nebyla porušována pravidla silničního provozu. Žalobce nenaplnil ani liberační důvod podle § 125f odst. 6 písm. b) zákona o silničním provozu, neboť žádost o zápis změny provozovatele vozidla v registru silničních vozidel podal až po spáchání většiny přestupků. Řízení o žádosti bylo navíc z důvodu vad podání zastaveno. Rovněž pouhé uzavření kupní smlouvy, předání předmětného vozidla a zmocnění nového vlastníka ke změně údajů v registru silničních vozidel nemůže samo o sobě jako liberační důvod obstát. Odpovědnost provozovatele vozidla za přestupek je jednoznačně spojena se zápisem určité osoby jako provozovatele vozidla, přičemž není rozhodné, kdo je skutečným vlastníkem podle soukromého práva. Ani žalobcem předložený rozsudek Okresního soudu ve Znojmě ze dne 30. 6. 2022, č. j. 5 C 59/2022-48, o určení, že žalobce není od 5. 5. 2020 provozovatelem ani vlastníkem

pokračování

předmětného vozidla, nemá sám o sobě dopad na zápis v registru silničních vozidel, neboť tento rozsudek měl dopad pouze do soukromoprávního vztahu mezi žalobcem a novým vlastníkem vozidla.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž namítl, že prvostupňový správní orgán postupoval nesprávně, když řízení proti panu B. odložil, zahájil řízení proti stěžovateli a následně jej shledal vinným ze spáchání přestupků. Stěžovatel v průběhu správního řízení opakovaně sdělil, že v době spáchání přestupků nebyl faktickým vlastníkem vozidla, a tedy ani jeho provozovatelem, jelikož vozidlo na základě kupní smlouvy dne 5. 5. 2020 prodal a předal panu B. Ve chvíli, kdy zjistil, že nedošlo k přepisu vozidla a že s vozidlem jsou páčány přestupky, podal žádost o přepis sám. Řízení o této žádosti však bylo v důsledku zákonné úpravy, která neumožňuje původnímu vlastníkovu provést přepis vozidla na nového vlastníka bez jeho součinnosti, zastaveno. To, že byl stěžovatel evidován v registru vozidel jako vlastník a provozovatel vozidla, nemůže být jediným a neměnným argumentem pro využití odpovědnosti provozovatele vozidla.

[5] Krajský soud pochybil, jestliže věc hodnotil pouze z toho pohledu, zda správní orgány učinily dostatečné kroky ke zjištění skutečného pachatele přestupku. Správní orgány však dostatečné kroky neučinily. To, že vozidlo užíval po celou dobu pan B., nevyplývá pouze z tvrzení stěžovatele, ale taktéž z doložené kupní smlouvy a plné moci k realizaci přepisu vozidla. Je to správní orgán, který má možnosti, jak pana B. „donutit“ k podání vysvětlení, zejména formou předvedení či opakovaným ukládáním pořádkových pokut. Správní orgány tyto možnosti využily pouze okrajově a spokojily se s jednodušším řešením, a tedy uložením pokuty stěžovateli. Správní orgány měly dále v řízení pokračovat se skutečným provozovatelem vozidla, nikoliv se stěžovatelem. O změně provozovatele vozidla svědčí nejen kupní smlouva a plná moc, ale také rozsudek Okresního soudu ve Znojmě, předložený stěžovatelem v řízení před krajským soudem. Tímto rozsudkem bylo pravomocně určeno, že stěžovatel není vlastníkem ani provozovatelem vozidla ode dne 5. 5. 2020. Krajský soud však setrval na formalistickém názoru, že uzavření kupní smlouvy je čistě soukromoprávním institutem, který nemá dopad do registru vozidel. Chybný je též závěr, že na odpovědnost provozovatele vozidla nemá vliv ani doložený rozsudek okresního soudu, jelikož se jedná o občanskoprávní vztah. Krajský soud rovněž nesprávně uzavřel, že nebyl naplněn liberační důvod, jelikož žádost o přepis vozidla nebyla úspěšná. Nelze však formalisticky lpět na odpovědnosti provozovatele vozidla, jestliže údaj zapsaný v registru vozidel zcela bez pochyb neodpovídá faktickému stavu, který byl stěžovatelem doložen. Magistrát města Brna navíc, na základě rozsudku okresního soudu, provedl v registru vozidel změnu osoby vlastníka a provozovatele vozidla, kterým je zpětně od 5. 5. 2020 pan B.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že je nedůvodná a ztotožnil se s rozsudkem krajského soudu.

III. Posouzení kasační stížnosti

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[8] Kasační stížnost je přijatelná a důvodná.

[9] V projednávaném případě je mezi účastníky řízení veden spor o to, zda prvostupňový správní orgán učinil *nezbytné kroky* ke zjištění pachatele přestupku (ve smyslu § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu) předtím, než jednotlivé přestupky nezjištěného řidiče odložil a zahájil projednání přestupku se stěžovatelem jako provozovatelem vozidla.

[10] Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatel na výzvy prvostupňového správního orgánu provozovateli vozidla reagoval vyjádřením, že předmětné vozidlo prodal dne 5. 5. 2020 panu B. Prvostupňový správní orgán zaslal panu B. výzvy k podání vysvětlení. Ani jednu zásilku si však pan B. nevyzvedl a byla vrácena zpět odesílateli, neboť adresát neměl domovní schránku, do které by mu bylo možné zásilku vložit (trvalý pobyt na ohlašovně Městského úřadu Znojmo). Správní orgán se pokusil doručovat také na doručovací adresu sdělenou provozovatelem vozidla, avšak tam také nebyla úspěšně doručena. Prvostupňový správní orgán proto požádal o součinnost při doručování Městskou policii Znojmo, které se dne 21. 8. 2020 podařilo všech devět výzev k podání vysvětlení doručit a pan B. je osobně převzal. Vzhledem k tomu, že na předané výzvy pan B. nereagoval, prvostupňový správní orgán mu za bezdůvodné odepření podání vysvětlení uložil pořádkovou pokutu a vyzval jej opakovaně k podání vysvětlení. Tato opakovaná výzva mu byla doručována na adresu trvalého pobytu, kde zůstala opět nevyzvednuta, a také na adresu, která byla správnímu orgánu známa z jeho úřední činnosti. Na této adrese opět nebyl adresát zastižen a zásilka mu byla vhozena do schránky. Prvostupňový správní orgán proto všech devět přestupků usnesením odložil s odůvodněním, že nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení o přestupku vůči konkrétní osobě (řidiči).

[11] Skutková podstata přestupku provozovatele vozidla je obsažena v § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu, dle kterého se provozovatel vozidla dopustí přestupku tím, že *nezajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem*. Odpovědnost je koncipována jako odpovědnost objektivní, k níž se *nevyžaduje zavinění* (§ 125f odst. 3 téhož zákona), která ovšem nastupuje pouze v zákonem taxativně vymezených případech (viz § 125f odst. 2 téhož zákona).

pokračování

[12] Podle § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu *obecní úřad obce s rozšířenou působností přestupek (...) projedná, pouze pokud učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku, jehož znaky porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje, a a) nezahájil řízení o přestupku a věc odložil, protože nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě, nebo b) řízení o přestupku zastavil, protože obviněnému z přestupku nebylo spáchání skutku prokázáno* (zvýraznění doplnil soud). Platí tedy, že až v případě, kdy nelze skutečného řidiče jako pachatele dopravního přestupku na základě získaných důkazů či indicií zjistit a vést přestupkové řízení proti němu, nese odpovědnost za přestupek provozovatel vozidla, který nezajistil dodržování zákonem uložených povinností řidičem (rozsudek NSS ze dne 26. 11. 2014, č. j. 1 As 131/2014-45).

[13] Otázkou, zda správní orgán učinil „nezbytné kroky“ ke zjištění pachatele přestupku, se Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval ve své judikatuře. Již v rozsudku ze dne 22. 10. 2015, č. j. 8 As 110/2015-46, Nejvyšší správní soud konstatoval, že „by šlo proti smyslu úpravy správního deliktu (nyní přestupku) provozovatele vozidla vyžadovat po správních orgánech rozsáhlé kroky směřující k určení totožnosti přestupce, nemají-li pro takové zjištění potřebné indicie a případné označení řidiče provozovatelem vozidla k výzvě podle § 125h odst. 6 zákona o silničním provozu zjevně nevede, resp. nemůže vést k nalezení a usvědčení pachatele přestupku“. Současně však Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku zdůraznil primární odpovědnost řidiče vozidla, neboť „budou-li mít správní orgány (ať již na základě označení řidiče provozovatelem vozidla nebo na základě jiných skutkových okolností) reálnou příležitost zjistit přestupce, musí se o to pokusit“ (srov. např. rozsudky NSS ze dne 3. 5. 2017, č. j. 3 As 61/2016-44, ze dne 9. 10. 2019, č. j. 2 As 346/2018-22, či ze dne 5. 11. 2021, č. j. 5 As 353/2020-26).

[14] Podrobněji své úvahy týkající se nezbytných kroků, které musí správní orgán podniknout ke zjištění pachatele přestupku, Nejvyšší správní soud rozvedl v rozsudku ze dne 9. 10. 2019, č. j. 2 As 346/2018-22, v němž zdůraznil nezbytnost individuálního posuzování s ohledem na konkrétní okolnosti řešených případů; a dále popsal základní možné scénáře odvíjející se od konkrétního jednání provozovatele vozidla. V prvním okruhu případů se jedná o provozovatele vozidel, kteří na výzvu správního orgánu vůbec neuvedou konkrétního přestupce, případně o něm nesdělí dostatečné množství osobních údajů, aby jej bylo možné identifikovat a kontaktovat, či uvedou údaje smyšlené či falešné, nebo opakovaně jednají v podobných věcech obstrukčním způsobem (například uvádějí řidiče cizí národnosti s doručovací adresou mimo ČR, kterým se nedaří doručovat). V těchto případech správní orgán již nemusí činit další úkony ke zjištění pachatele přestupku. V rámci druhého okruhu případů se jedná o provozovatele vozidel, kteří správnímu orgánu poskytnou dostatečné množství identifikačních údajů, na jejichž základě správní orgán sděleného řidiče vyzve k podání vysvětlení. Pakliže tento nikterak nereaguje, je třeba zohlednit další skutkové okolnosti, aby bylo možné uzavřít, zda byla činnost ze strany správního orgánu dostatečná, a představovala tak provedení nezbytných úkonů.

[15] Z obsahu předloženého správního spisu je zřejmé, že stěžovatel na výzvu prvostupňového správního orgánu sdělil úplné a dostatečné informace o konkrétní osobě včetně adresy trvalého pobytu a doručovací adresy na území ČR. Skutkové okolnosti nyní souzené věci přitom nenasvědčují tomu (a správní orgány to ani netvrdí), že by se ze strany stěžovatele jednalo o obstrukční procesní taktiku nebo že by správnímu orgánu záměrně poskytl nepravdivé údaje o osobě držitele vozidla (a tedy i možného řidiče a pachatele přestupků) ve snaze vyhnout se možnému postihu. Stěžovatel neoznačil jako nového držitele vozidla osobu neexistující či nedohledatelnou. Nejedná se ani o případ, že by osoba označená jako řidič vozidla sama výslovně projevila vůli odmítnout podat ve věci vysvětlení (viz rozsudek NSS ze dne 23. 3. 2016, č. j. 6 As 128/2015-32). Stěžovatel naopak uvedl plausibilní tvrzení, že předmětné vozidlo v době před spácháním přestupku prodal jiné osobě, přičemž ta tak v inkriminované době mohla být řidičem vozidla, a tedy i přestupcem.

[16] Za daných skutkových okolností proto bylo nutno vyřešit otázku, zda a jaký „další smysluplný úkon směřující ke zjištění pachatele přestupku“ ve smyslu shora citovaného rozsudku č. j. 2 As 346/2018-22 měl správní orgán v tomto případě provést. Volba vhodných kroků totiž vždy závisí na konkrétní skutkové situaci. V rozsudku ze dne 13. 1. 2020, č. j. 9 As 260/2018-21, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že jestliže provozovatel vozidla označí za řidiče osobu, k níž sdělí dostatečné údaje, a věrohodně tvrdí, že dané vozidlo mohla tato osoba řídit, bude mít správní orgán zpravidla dostatek indicií k tomu, aby se pokusil nalézt pachatele přestupku. Není naplněním nezbytných kroků ke zjištění pachatele přestupku ve smyslu § 125f odst. 5 písm. a) zákona o silničním provozu pouze jediné doručení předvolání k podání vysvětlení, na něž označená osoba nereaguje, ale správní orgán musí učinit další smysluplný úkon směřující ke zjištění pachatele. Kromě opětovného pokusu o doručení předvolání k podání vysvětlení se v situaci, kdy se osoba bez omluvy a dostatečného důvodu nedostaví k prvostupňovému správnímu orgánu na předvolání, jako další úkon nabízí možnost předvedení dotčené osoby v souladu s § 60 správního řádu ve spojení s § 137 odst. 1 správního řádu. Zdůraznil přitom, že ačkoliv při takovém postupu „je samozřejmě nezbytné šetřit základní práva předvolané osoby, především princip zákazu sebeobviňování či sebeusvědčování, který plyne z interpretace čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 2. 2010, sp. zn. I. ÚS 1849/08); a obecně by bylo možné předvedení chápat jako postup nad rámec nezbytných kroků ve smyslu § 125f odst. 4 písm. a) zákona o silničním provozu (ve znění účinném do 30. 6. 2017), skutkové okolnosti projednávaného případu jsou natolik specifické (žalobkyně doložila prodej vozidla jiné osobě a poskytla k ní veškeré dostupné kontaktní údaje), že si takový postup představit lze“. K podobným závěrům zdejší soud dospěl např. v rozsudcích ze dne 25. 3. 2020, č. j. 9 As 311/2018-27, ze dne 10. 8. 2021, č. j. 6 As 300/2020-45, či v usnesení ze dne 8. 8. 2024, č. j. 5 As 59/2024-22.

[17] V návaznosti na výše citovanou judikaturu Nejvyššího správního soudu se Krajský soud v Praze v rozsudku ze dne 30. 4. 2024, č. j. 52 A 1/2024-30, ve skutkově obdobném případě zabýval posouzením otázky, zda správní orgán učinil v situaci, kdy provozovatel vozidla doložil jeho prodej a sdělil potřebné údaje k osobě řidiče, nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku s ohledem na závažnost přestupku. Dospěl k závěru, že ačkoliv

pokračování

správní orgán zaslal označené osobě dvě výzvy k podání vysvětlení a uložil jí pořádkovou pokutu, nenaplnil požadavek nezbytných kroků ke zjištění pachatele přestupku, a to vzhledem k závažnosti přestupku, kterého se nezjištěný řidič dopustil. Shledal, že přestupek dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 2 zákona o silničním provozu (překročení rychlosti v obci o více než 40 km/h), který měl nezjištěný řidič spáchat, „představuje společensky vysoce nebezpečné jednání, což se v zákoně o silničním provozu odráží v sankcích, které příslušný správní orgán za spáchání tohoto přestupku pachateli ukládá. Kromě pokuty v rozmezí 5 000 – 10 000 Kč (resp. dokonce 7 000 – 25 000 Kč dle právní úpravy účinné od 1. 1. 2024) uloží správní orgán za spáchání přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 2 rovněž správní trest zákazu činnosti na dobu 6 - 12 měsíců (resp. dokonce 6 - 18 měsíců dle právní úpravy účinné od 1. 1. 2024). V bodovém hodnocení řidiče pak evidenční orgán za tento přestupek přičítá pachateli 5 bodů (resp. dokonce 6 bodů dle právní úpravy účinné od 1. 1. 2024). Protože se jedná o přestupek, za který se ukládá zákaz činnosti, není možné jej projednat příkazem na místě [§ 125e odst. 2 zákona o silničním provozu], tj. zjednodušeným procedurálním postupem, jehož účelem je rozhodnutí o méně závažných a skutkově jednoduchých přestupcích. V případě přestupku spáchaného v nyní řešené věci nezjištěným řidičem není ani možné využít režim § 125h zákona o silničním provozu (...). Právě fakt, že zákonodárce nedovoluje závažný přestupek, za který správní orgány ukládají správní trest zákazu činnosti, zákonem předvídaným způsobem v podstatě „sprovodit ze světa“ (tj. odložit jej v režimu § 125h zákona o silničním provozu), je dle soudu projevem vyššího veřejného zájmu na tom, aby byl pachatel tohoto přestupku odhalen a aby mu byl uložen zákonný trest. (...) V případě přestupků, na které není pro jejich závažnost možné aplikovat režim § 125h zákona o silničním provozu, se pak dle názoru soudu také zesilují nároky na správní orgán při provádění oněch nezbytných kroků, a ten tak musí vyvinout větší míru úsilí směřující k odhalení řidiče vozidla.“

[18] Také v nyní projednávaném případě stěžovatel na výzvu správního orgánu sdělil úplné a dostatečně konkrétní údaje o osobě domnělého řidiče a možného pachatele přestupků s doručovací adresou na území České republiky; a poskytl též informace o tom, že došlo ke změně držitele vozidla v důsledku jeho prodeje dne 5. 5. 2020 panu B. Rovněž zde byl spáchán závažný přestupek, neboť nezjištěný řidič v jednom z celkem devíti případů překročil nejvyšší dovolenou rychlost o 58 km/h, čímž naplnil skutkovou podstatu přestupku dle § 125c odst. 1 písm. f) bod 2 zákona o silničním provozu. Prizmatem výše citovaného rozsudku, s nímž se Nejvyšší správní soud ztotožňuje, tak bylo před projednáním přestupku provozovatele vozidla od správních orgánů nutné vyžadovat větší míru aktivity směřující ke zjištění totožnosti řidiče vozidla, jelikož s ohledem na vyšší závažnost a společenskou škodlivost spáchaného přestupku zde byl dán vyšší veřejný zájem na odhalení a potrestání skutečného řidiče vozidla než v případě přestupků méně závažných, a tedy i méně společensky škodlivých.

[19] Na základě výše uvedených skutečností dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že správní orgán nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku neučinil. Prvostupňový správní orgán sice pana B. jednotlivě vyzval k podání vysvětlení ke každému z devíti spáchaných přestupků, uložil mu pořádkovou pokutu a následně jej opětovně vyzval

k podání vysvětlení, přesto však měl s ohledem na specifické skutkové okolnosti provést ještě další smysluplný úkon reálně směřující ke zjištění pachatele přestupku. To jednak s ohledem na to, že stěžovatel poskytl informace o prodeji předmětného vozidla jiné osobě a poskytl k ní veškeré dostupné kontaktní údaje (a bylo tak velmi pravděpodobné, že po koupi vozidla byl řidičem právě tento nový vlastník), ale rovněž i s přihlédnutím k závažnosti přestupku, kterého se tento nezjištěný řidič dopustil. V daném případě, kdy stěžovatelem označená osoba na výzvy k podání vysvětlení ani na pořádkovou pokutu nereagovala, by opakované zaslání předvolání k podání vysvětlení či ukládání pořádkových pokut nemělo dle Nejvyššího správního soudu opodstatnění. Výsledek takového postupu by byl pravděpodobně stejný – osoba označená stěžovatelem jako řidič a možný pachatel přestupků by na předvolání k podání vysvětlení patrně opětovně nereagovala. V situaci, kdy označená osoba bez dostatečného důvodu nepodala vysvětlení (ovšem neprojevila ani vůli odepřít výpověď, resp. podání vysvětlení), se měl prvostupňový správní orgán pokusit od ní získat vysvětlení za pomoci dalších donucovacích prostředků, které má dle správního řádu k dispozici. Ve světle výše citované judikatury se tak jako další úkon nabízela možnost předvedení označené osoby v souladu s § 60 správního řádu ve spojení s § 137 odst. 1 správního řádu, případně s přihlédnutím k předloženým důkazům bylo možné rovnou zahájit řízení o podezření ze spáchání přestupku. To vše navíc za situace, kdy předvedení označené osoby by bylo pravděpodobně realizovatelné, i vzhledem k tomu, že Městské policii Znojmo se podařilo tuto osobu předtím kontaktovat a předat jí doručované písemnosti.

[20] V projednávaném případě tak Nejvyšší správní soud shledal odložení přestupkových věcí (spočívajících v překročení nejvyšší dovolené rychlosti) za daných specifických skutkových okolností jako předčasné, neboť nepřistoupil-li prvostupňový správní orgán např. k realizaci předvedení stěžovatelem označené osoby, neučinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku ve smyslu § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu. Vzhledem k závažnosti spáchaného přestupku a dalším specifickým skutkovým okolnostem daného případu nelze ani opakované výzvy zaslání prvostupňovým správním orgánem a uložení pořádkové pokuty pokládat za dostatečné, těmito úkony nedošlo k naplnění požadavku § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu *učinit nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku*.

[21] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že ačkoliv si je vědom jistých odlišných skutkových okolností s případy č. j. 52 A 1/2024-30 a č. j. 9 As 260/2018-21, v nichž provozovatel vozidla doložil prodej (resp. nájem) vozidla kupní (resp. nájemní) smlouvou již v rámci reakce na výzvu k podání vysvětlení, jsou jejich závěry aplikovatelné i na případ stěžovatele. Skutečnost, že stěžovatel doložil prodej vozidla panu B. kupní smlouvou až v rámci přestupkového řízení s ním vedeného, tak nemůže na výše uvedeném závěru nic změnit. K uvedené situaci se příhodně vyjádřil Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 8. 8. 2024, č. j. 5 As 59/2024-22, v němž uvedl, že *„žalobce poskytl dostatek údajů pro kontaktování označeného řidiče a tomuto se také dařilo řádně a prokazatelně doručovat, nešlo tak o osobu zjevně nekontaktní, žijící v zahraničí apod. V případě, že správní orgány měly pochybnosti o pravdivosti žalobcova tvrzení, mohly a také měly vyvinout větší aktivitu ke zjištění, zda lze označení řidiče považovat za obstrukční. Mohly jej např. vyzvat k dodatečnému*

pokračování

podání vysvětlení, z jakého důvodu má za to, že se přestupku dopustil právě jím označený řidič. V takovém případě by správní orgány mohly ještě před zahájením správního řízení získat informaci o existenci kupní smlouvy, která jednoznačně podporuje žalobcovu tvrzení, že v době spáchání přestupku vozidlem nedisponoval. Nad rámec výše uvedeného také Nejvyšší správní soud konstatuje, že bylo na místě zohlednit předložení kupní smlouvy i po zahájení přestupkového řízení s provozovatelem vozidla, neboť zjevně šlo o okolnost podstatnou pro toto řízení poukazující na skutečný stav věci.“

[22] Závěry přijaté v nyní posuzované věci přitom nezpochybňují objektivní odpovědnost provozovatele vozidla za dodržování povinností řidiče, a to dokonce ani v případech, kdy evidovaný provozovatel zanedbáním vlastních povinností způsobil neprovedení změn v registru silničních vozidel v případě změny vlastníka vozidla po jeho převodu. Zakotvení této odpovědnosti do zákona totiž nemá vést k rezignaci správních orgánů na zjišťování konkrétních řidičů – pachatelů přestupků, za něž nesou primární odpovědnost.

[23] Krajský soud tak v napadeném rozsudku dospěl k nesprávnému závěru, že úkony provedené prvostupňovým správním orgánem před odložením přestupků dle § 76 odst. 1 písm. k) zákona o odpovědnosti za přestupky, ve znění účinném do 21. 7. 2020, za daných specifických skutkových okolností naplnily požadavek nezbytných kroků ke zjištění pachatele přestupku ve smyslu § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu. Nejvyšší správní soud dospěl k opačnému závěru, a proto nebyly naplněny podmínky pro projednání přestupku se stěžovatelem jako provozovatelem vozidla. Z tohoto důvodu nebylo na místě, aby se Nejvyšší správní soud zabýval námitkami stran objektivní odpovědnosti stěžovatele za přestupek a naplnění liberačních důvodů.

[24] Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud dodává, že k rozsudku Okresního soudu ve Znojmě ze dne 30. 6. 2022, č. j. 5 C 59/2022-48, nebylo možné v nyní posuzované věci přihlížet, neboť určení provozovatele vozidla nepatří do pravomoci civilního soudu, nýbrž se jedná o věc svěřenou zákonem správním orgánům, které vedou registr silničních vozidel. Určení provozovatele vozidla je tak věcí veřejnoprávní [viz § 2 písm. b) zákona o silničním provozu ve spojení s § 2 odst. 15 zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích], a okresní soud tak nebyl nadán pravomocí o této otázce v občanském soudním řízení rozhodovat.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[25] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil. Již v řízení o žalobě zde byly dány důvody pro zrušení rozhodnutí správních orgánů obou stupňů a krajský soud by v novém žalobním řízení nemohl učinit nic jiného, než tato rozhodnutí zrušit. Proto povaha věci umožňuje, aby Nejvyšší správní soud o žalobě sám rozhodl a podle § 110 odst. 2 písm. a), § 78 odst. 1 věty první, § 78 odst. 3 a 4 s. ř. s. současně se zrušením napadeného rozsudku zrušil pro nezákonnost také rozhodnutí správních orgánů obou

stupňů, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm je žalovaný v souladu s § 78 odst. 5 s. ř. s. použitým přiměřeně podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázán výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

[26] Za této situace je Nejvyšší správní soud povinen rozhodnout kromě nákladů řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí krajského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Žalovaný ve věci úspěch neměl, náhrada nákladů řízení mu proto nenáleží. Stěžovatel měl ve věci plný úspěch, proto mu soud přiznal dle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. náhradu nákladů řízení proti žalovanému.

[27] Náklady řízení stěžovatele jsou především tvořeny částkou 8.000 Kč za soudní poplatky. V řízení před Nejvyšším správním soudem byl zaplacen soudní poplatek ve výši 5.000 Kč za podanou kasační stížnost. V řízení před krajským soudem byl uhrazen soudní poplatek ve výši 3.000 Kč za podanou žalobu.

[28] Dále má stěžovatel právo na náhradu nákladů zastoupení, neboť byl v řízení před krajským soudem i v řízení před Nejvyšším správním soudem zastoupen advokátem. V řízení před krajským soudem zástupce stěžovatele učinil dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), tři úkony právní služby, a to převzetí a přípravu zastoupení, podání žaloby a doplnění žaloby [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu]. V řízení před Nejvyšším správním soudem zástupce stěžovatele učinil jeden úkon právní služby, a to podání kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Celkem tedy zástupce stěžovatele v průběhu soudních řízení učinil čtyři úkony právní služby. Za každý úkon právní služby náleží zástupci mimosmluvní odměna ve výši 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu]. Podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu je třeba k odměně za každý úkon připočítat 300 Kč jako náhradu hotových výdajů. Soud tedy přiznal zástupci stěžovatele odměnu za čtyři úkony právní služby ve výši 4 x 3.100 Kč a paušální náhradu hotových výdajů ve výši 4 x 300 Kč. Protože zástupce stěžovatele doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna o příslušnou sazbu DPH. Celková náhrada nákladů řízení, sestávající z odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů ve výši 16.456 Kč (včetně daně z přidané hodnoty) a ze zaplacených soudních poplatků ve výši 8.000 Kč, tak představuje částku 24.456 Kč. K jejímu uhrazení byla žalovanému stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. listopadu 2024

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu